

Slovenski dom

Štev. 201.

V Ljubljani, v torek, 2. septembra 1941-XIX

Leto VI.

Izključna pooblaščenka za oglaševanje italijanskega in tujega
izvora: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano.Uredništvo in uprava: Kopitarjeva 6, Ljubljana.
Redazione, Amministrazione: Kopitarjeva 6, Lubiana.Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana
ed estera: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano.

Sovjetski protinapadi na srednjem bojišču in na fronti ob Dnjepru odbiti

Italijanska divizija na ukrajinski fronti omenjena v dnevni zapovedi generala von Mackensena

Ukrajinsko bojišče, 2. sept. s. Konjeniški general von Mackensen, pod čigar poveljstvom je v zadnjih operacijah bila tudi italijanska divizija »Pasubio«, je izdal naslednjo dnevno zapoved:

Predpogoje za nujno potrebno naglo napredovanje neke oklepne divizije sta ustvarili diviziji »Wien« in divizija »Pasubio«, ki je navzlic neugodnim pogojem za izvedbo zapovedi in navzlic delno neugodnemu položaju glede goriva z navdušenjem in naglo premagala vse težave. Ti dve diviziji sta bistveno pomagali k uspehu armadnega zbora.

Hitlerjev glavni stan, 2. sept. Uradno poročilo nemškega vrhovnega poveljstva pravi o bojih na Vzhodu:

Oddelki nemške vojske so po 26. avgustu uničili na Dnjepru severno od Kijeva 27 sovjetskih monitorjev in topničark.

V poteku čiščenja na Estonskem je bilo zavzeto pristanišče Haapsalu na zapadni obali. Pri bojih za Reval, ki so bili zaključeni 28. avgusta, je bilo ujetih 11.422 mož, zajetih pa 293 topov, 91 oklopnih voz, dva oklopna vlaka in številni vojni material.

V Finskem zalivu so nemške pomorske enote nadaljevale z morskimi operacijami. Zgledale so nad 60 gorečih sovražnih ladij v področju, ki je bilo podmminirano.

Berlin, 2. sept. s. Na osrednjem delu vzhodnega bojišča so 31. avgusta divjali siloviti boji, v katerih so Sovjeti uporabljali tudi oklepna vozila. Sovjetske sile so pa le bile ustavljene ter obrnjene v beg. V teh bojih je bilo uničenih 25 sovjetskih oklopnih voz, od tega osem po 52 ton. Napadi so bili odbiti in Sovjeti so imeli krvave izgube. Zajetih je bilo 1000 vojakov, 21 metalcev min ter veliko drugega orožja.

Sovjetske sile so južno od Kijeva ponovile poskus, da bi prodrle na zahodni breg Dnjepra. Poskus sta podpirala topništvo in topničarke na reki. Ta poskus je bil odbit in Sovjeti so imeli zelo hude izgube. Ni se jim posrečilo stopiti na drugi breg reke.

Budimpešta, 2. sept. s. Poročila iz madžarskega glavnega stana pravijo, da so spodleteli zaradi neubranljivega pritiska zavezniških oddelkov vsi protinapadi vojske maršala Budjenija ob spodnjem Dnjepru. V boj so bile vržene velike množice pehote, toda kakor pripovedujejo ujeti sovjetski častniki, to ni dalo pričakovanega uspeha. Maršal Budjeni je upal, da bo mogel spodnji Dnjeper dr-

žati še dolgo. Tudi najtrdovalnejši odpor so strle zavezniške vojske. Odpor mogočnih topniških postojank ob spodnjem Dnjepru je zdaj zmanjšal do skrajne mere. To topništvo je skušalo ovirati zavezniške čete pri postavljanju mostov, ki naj nadomestijo razstreljene mostove. Toda smrtonosni ogenj nemškega topništva, zlasti pa neusmiljene akcije nemških bombnikov, so prisilile k molku velik del sovražnih topov. Vsi cilji, ki jih je določilo vrhovno poveljstvo, so bili doseženi. Zavezniške čete se pripravljajo, da znova začno z neubranljivim pohodom.

Berlin, 2. sept. s. Med boji za estonsko prestolnico Tallin so Sovjeti imeli zelo hude izgube. Enote 10. armadnega zbora, 22. motorizirane strelske divizije, 10. strelske divizije ter ostanki 16.

strelske divizije, pa tudi številne mornariške enote in delavske stotnije, so bile docela uničene. Zajetih je bilo tudi veliko ujetnikov.

V bojih pri Kingisepu so Nemci zajeli sovjetske patrle v nemških uniformah. Prav tam so ujeli tudi nekega častnika iz vrhovnega poveljstva v civilni obleki. Oblekel se je tako iz strahu, da ga ne bi Nemci ustrelili.

Na severnem delu bojišča so oddelki nemške vojske 31. avgusta potopili šest sovjetskih ladij, med njimi štiri torpedovke in en motorni čoln.

Helsinki, 2. septembra s. Finske čete so zasedle Summo, 40 km jugovzhodno od Viiborga. Na ladoškem odseku so finske vojaške sile zavzele Taipale. V vzhodnem Finskem zalivu je več kot 60 sovjetskih ladij v plamenih.

Angleški protinapad pri Tobruku zmagovito odbit

Uradno vojno poročilo št. 454 pravi: Na fronti pri Tobruku so poskusi sovražnika, približati se, bili odločno odbiti po takojšnji reakciji naših oddelkov, ki so prizadeli izgube nasprotniku.

Naša letala so bombardirala prebivališča čet, pristaniške naprave ter obrambne naprave, kjer so bili povzročeni številni požari.

Nemški lovci so zbili en »Blenheim«.

Nasprotna letala so metala bombe na nekatero kraje otoka Rodos. Bilo je nekaj ranjenih in mala škoda.

V raznih sektorjih okraja Gondar je bila stalna delavnost naših oddelkov, ki so onemogočili akcije nasprotniku in so presenetili sovražniške čete, jih razpršili ter ujeli štirinožce in material.

Evropski tisk ob začetku tretjega leta vojne:

Bliža se trenutek neizprosne obračuna...

Rim, 2. sept. s. Virginio Gayda piše v »Giornale d'Italia« naslednje:

Na pragu tretjega leta vojne lahko z vso gotovostjo trdimo, da je Anglija vojno sprožila, a da jo je izgubila. Dejstva so dovolj zgovorna. Če je Anglija sprožila vojno, je mislila, da bo proti državam Osi lahko postavila strahotno evropsko zvezo. Danes je pa Anglija docela izključena iz Evrope, zakaj Rusije ni mogoče smatrati kot ev-

ropske zaveznice, ker so Sovjeti že na tem, da bodo nasprotniku prepustili svoje evropsko ozemlje in poskušali z zadnjim odporom na mejah Azije.

Anglija je mislila, da bo lahko zadušila Nemčijo z blokado, pa je sama blokirana z letalsko in podmorniško vojno. Podcenjevala je moč Italije, pa je danes zapletena v trd boj na Sredozemlju. Začela je vojno, da bi utrdila skupnost svojega cesarstva, toda kaže, da se bo to zdrobilo, malo tudi po zaslugi Združenih držav, ki polagajo roko na angleške posesti.

Anglija bi bila nedvomno že davno opustila boj, če ne bi njenim voditeljem dajal poguma za nora politiko Roosevelt s svojo bojevitostjo. Združene države namreč vidijo v podaljšanju vojne priliko za velike dobičke ob najmanjšem tveganju.

Berlin, 2. sept. s. V nemških političnih krogih poudarjajo, da narodi Osi z navdušenim ponosom pozdravljajo konec drugega leta vojne. Dne 3. septembra 1939 je Anglija odkrito začela z ofenzivno zoper mlade in delovne narode v Evropi. Poudarjajo prispevek fašistovske Italije pri stvari Osi od začetka vojne. Poudarjajo tudi, da je zora tretjega vojnega leta našla oborožene sile Osi v popolnem uspehu na vseh bojiščih. Smešno bi bilo govoriti, kakor delajo to nekateri po nekaterih državah, da bi Os nekega dne hotela opustiti ta boj do konca. To je vojna na življenje in smrt in se ne more končati s sporazumom, temveč samo s popolno in končno zmago, ki bo edino sposobna dati pravi in trajni red.

Budimpešta, 2. sept. s. Ves madžarski tisk se bavi z začetkom tretjega vojnega leta in pravi, da je 1. september 1939 bil usoden dan za Anglijo, ki je mislila, da bo s svojo zahrbtno politiko lahko ohranila in ojačila svojo oblast nad Evropo in nad svetom. Madžarsko ljudstvo vidi v začetku tretjega leta vojne predhodna znamenja za novo Evropo, kakršno hoče neuklonljiva volja Duceja in Hitlerja. Zdej se bliža trenutek neizprosne obračuna.

Rooseveltov govor o potrebi večjih naporov za vojno

Washington, 2. sept. s. Predsednik Združenih držav Roosevelt je sredi imel po radiu govor, namenjen severnoameriškim delavcem. V govoru je povedal, da je zmagaja demokracije odvisna od industrijskega napora Združenih držav. Naj bo ta napor zdaj še tolikšen, pa vendar ni še zadosten. Roosevelt je dalje dejal, da mornarica Združenih držav ne bi mogla več braniti svobode mrcja, če bi bilo angleške, norveške in ruske mornarice konec. Priznal je, da oružje in strelivo, ki ga pošilja na bojišča ameriška industrija, podaljšujejo in zresnjujejo vojno, toda gre za višje koristi, pred katerimi se mora umakniti vsak drug pomislek. Svoboda Amerike mora biti pred vsem!

Predsednik je dejal, da bo boj dolg in trd. Nekateri menijo, da je zmagaja demokracije nemogoča. Roosevelt ne misli tako. Treba je le pomnožiti napore. Priznal je, da so v Ameriki ljudje, ki se ne strinjajo z njegovo sodbo, toda on bo vseeno vztrajal na poti, ki mu jo je začrtala njegova vest. Stori bo vse, kar je mogoče, da pomaže svetu do zmag nad narodnim socializmom.

Novi komisar za cene. Komisar za gospodarstvo je sprejel odstop dosedanjega komisarja za cene v Srbiji dr. Gojka Grgića. Na njegovo mesto je imenoval šefa oddelka Milivoja Nikolića.

Turčija in njena usoda v sedANJI vojni

Zaostritev položaja v Turčiji — Pomembna poslanica predsednika republike turški vojski

Stockholm, 2. septembra. s. »Dagens Nyheter« prinaša lastno poročilo iz Ankare in v njem izjavo ankarskega poročevalca ameriške radijske družbe MBC. Ta trdi, da se je položaj v Turčiji zaostril in da se je treba zdej prav resno bati, da se bliža ura, ko bo Turčijo zadela enaka usoda, kakor je zadela Madžarsko, Romunijo in Bolgarijo, zlasti pa, da jo lahko zadene morda usoda Jugoslavije in Grčije. Turčija pa bo storila vse, da ohrani svojo neodvisnost in nevtralnost.

Ankara, 2. sept. s. Ob obletnici neodvisnosti turške republike sta si predsednik Turčije in vrhovni poveljnik oboroženih sil izmenjala važni brzoljavki. Listi poudarjajo važen pomen teh osebnih sporočil, v katerih je izraženo turško

prepričanje, da se mora Turčija zanašati le na svoje lastne sile in da se ne sme dati slepiti po zagotovilih, ki jih Turčiji stalno nudijo, a jih ona zavrača. Turčija raji zaupa svojo usodo lastni armadi in svojim državljanom.

Sofija, 2. septembra. s. Bolgarski listi pripisujejo poseben pomen in važnost poslanici, ki jo je poslal predsednik Ineni turškim oboroženim silam. Znano je, da je v tej poslanici napovedal predsednik Ineni možnost, da bodo turška prizadevanja za ohranitev nevtralnosti ostala brezuspešna zaradi vzrokov, ki niso odvisni od njene volje. Bolgarski listi smatrajo te besede kot izredno potrdilo ponovnih angleških poskusov, da bi spravili Turčijo v vojno. V Sofiji sodijo, da so besede predsednika Inenija jasno opozorilo Veliki Britaniji.

Letalski napadi na Zahodu

Berlin, 2. sept. Včerajšnje uradno nemško vojno poročilo pravi:

V Atlantiku je neka podmornica potopila iz zelo zavarovane spremljave z večkrat ponavljanimi trdovratnimi napadi štiri angleške trgovske ladje s skupno 14.000 tonami.

Na britanskem otoku so v pretekli noči močnejše letalske skupine bombardirale uvozno pristanišče Hull. Bombni zadetki so povzročili močno škodo v dokih, preskrbovalnih obratih in skladiščih mesta ter povzročili več velikih požarov. Druga bojna letala so bombardirala nadaljnje pristaniške naprave na angleški vzhodni obali ter letališča v grofiji Lincolnshire. Sestrelili so nad Anglijo dva bombnika.

Britanska letala so v zadnji noči priletela nad zapadno Nemčijo. V stanovanjskih predelih, predvsem pa v Kölnu, so zaradi bomb nastale škodo na poslopih. Napadalni poskusi posameznih sovražnih letal v severni in severovzhodni Nemčiji so bili brez rezultata. Nočni lovci in protiletalsko topništvo je sestrelilo sedem angleških bombnikov.

Ameriški bencin v Sibiriji — ogražanje Japonske

Tokio, 2. sept. s. »Japan Times« se bavi s pošiljanjem bencina v Vladivostok in pravi:

Razen pomisleka, da ameriške petrolejske ladje zares plovejo po japonskih obrežnih vodah, je treba upoštevati še nevarnost, da bi te pošiljave letalskega goriva lahko kdo uporabil proti Japonski. Če bi Sovjetska zveza ne hotela upoštevati nevtralnostne pogodbe z Japonsko, bi ame-

riški bencin lahko uporabljala proti Japonski, bodisi vzhodna sovjetska vojska ali pa kitajske vojske. Prav tako bi te pošiljave goriva mogle tvoriti zalogo za ameriško letalstvo, če bi prišlo do vojne na Tihem morju. Ameriška letala bi v tem primeru lahko odletela s Filipinov, šla čez japonsko ozemlje, se spuščala v vzhodni Sibiriji, se tam oskrbela z vsem potrebnim ter letela spet nazaj čez Japonsko.

Sprememba prodajne cene nekaterih vrst soli

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino glede na potrebo, da se prodajna cena nekaterih vrst soli v Ljubljanski pokrajini prilagodi višji nabavni ceni državne monopolne uprave in po zaslišanju mnenja pristojnega glavnega ravnateljstva v tej stvari,

odloča:

da se od 1. septembra 1941-XIX dalje za občinstvo določena prodajna cena za naslednji vrsti soli zviša takole:

rafinirana sol od L. 280.— na L. 300.— za stot,

kuhinjska sol od L. 95.— na L. 120.— za stot.

Industrijski in živinski soli se cena ne spre-

meni.

Ljubljana dne 26. avgusta 1941-XIX.

Visoki komisar

za Ljubljansko pokrajino:

Emilio Grazioli.

Širite najboljši slovenski

popoldnevnik »Slov. dom«

Ducejev razglas o prepovedi odstranitve in obvezni prijavi vojaškega materiala na operacijskem področju

Prvi Maršal Cesarstva,

Poveljnik vojnih sil na vseh bojiščih, na podlagi čl. 6. kr. uredbe z dne 8. junija 1938-XVI, št. 1415,

na podlagi čl. 15., 17. in 18. vojnega zakona. čigar besedilo je bilo potrjeno po omenjeni kr. uredbi, in

na podlagi kr. uredbe z dne 10. junija 1940-XVIII, št. 566, ki predpisuje uporabo vojnega zakona na državnem ozemlju,

odreja.

Člen 1. Kdor koli brez odobritve pristojnega vojaškega oblastva ali brez upravičenega razloga odstrani strelno orožje ali njegove posamezne dele, strelivo ali raznesila, ki so vojaški material, z kaznuje, če je s tem ogrožena javna varnost, z ječo do treh let ali z denarno kaznijo do L. 5000.—.

Člen 2. Kdor koli najde polne naboje ali take, ki so kakor koli videti nevarni, mora to takoj naznaniti najbližjemu poveljstvu kr. karabinjerjev.

Kršitelji se kaznujejo z zaporom do enega leta ali denarno kaznijo do L. 2000.—.

Določb prednjih dveh odstavkov ni uporabiti, če je bila stvar oblastvu že znana.

Člen 3. Ta razglas je objavljen občinstvu z nabitjem na vidnem kraju pri sedežih poveljništev zasedbenih čet.

Prav tako je objavljen v Uradnem listu kraljevine Italije.

Iz Glavnega stana oboroženih sil dne 30. julija 1941-XIX.

MUSSOLINI

Vesti 2. septembra

Madžarske izgube med 10. avgustom in 1. septembrom so po podatkih vrhovnega poveljstva naslednje: padlo je 11 častnikov in 154 vojakov, ranjenih je 37 častnikov in 376 vojakov, pogrešajo dva častnika in 21 vojakov.

Hitler je včeraj v svojem glavnem stanu sprejel španskega generala Munoz, poveljnika »Sinje divizije«, v kateri so španski prostovoljci.

22.000 mož domačinskih čet na Filipinih so včeraj vključili v vojsko Združenih držav. (Stefani.)

Madžarska vlada bo s 1. oktobrom znatno zvišala plače državnih uradnikov. Zvišanje je bilo potrebno zaradi porasta cen življenjskim potrebščinam. Te cene so zadnje čase za 50% višje.

Turški tisk naznanja, da se bodo zadnji teden septembra začela trgovska pogajanja med Nemčijo in Turčijo v Ankari.

V Rim je dopotovala nova skupina nemških policijskih častnikov, da bo obiskovala italijansko šolo za kolonialno policijo.

V Lizbone je priplul portugalski parnik »Lourenço Marques«, ki je pripeljal 33 rešenih mornarjev z bivšega jugoslovanskega parnika »Sudc«. Parnik so 14. avgusta torpedirale italijanske podmornice na Atlantskem morju. »Sudc« je plul za Anglijo, posadko so tvorili Angleži, Grki, bivši Jugoslovani, Amerikanci in 6 Portugalcev.

K novemu evropskemu redu so pristopile skoraj vse evropske države, med njimi tudi Španija in Portugalska, pravi turški list »Ikdams«. Lisi navaja pisanje glasila sovjetske vojske, ki govori o ruski obrambni črti na Uralu. To je priznanje, da izvajajo države Osi svoj vpliv nad vso Evropo, tudi nad evropsko Rusijo.

V bolivijski zbornici je prišlo do hudih neredov, ker so nekateri poslanci zahtevali točnih pjasnil o ozadju izгона nemškega poslanika iz Bolivije.

Včeraj so iz romunske vojske črtali vse judovske častnike, ki so jih že pred časom poslali na neomejeno dolg dopust.

Romunski kralj Mihail je nemška generala von Schoberja in von Hansena odlikoval z redom sv. Mihaela, najvišjim romunskim odlikovanjem.

Zgodovina je zdej pred usodno odločitvijo. Na eni strani se bje boj za najbolj nečloveško nasilje in za zaslužnje narodov pod majhno tolpo roparjev, na drugi strani pa vidimo najplemenitejše napore, da se utrjuje in krvavi Evropi da pravičen mir s sodelovanjem vseh in na korist vseh. Samo tako je mogoče rešiti človeštvo, piše ljubljansko »Jutro« v svojem uvodniku o srečanju med Mussolinijem in Hitlerjem. (Stefani.)

Anglija je odkritosrečno razočarana zaradi skromne mere pomoči Združenih držav. Američani morajo storiti več za nas, piše londonski »Sunday Times«. (Stefani.)

Obsodbe komunistov v Parizu

Pariz, 2. sept. s. Posebno sodišče je na drugi seji obsodilo dva človeka, da sta hotela obnavljati komunistične celice. Dobila sta po dvaset let prisilnega dela. Šest drugih ljudi je bilo zaradi razdeljevanja komunističnih letakov obsojenih na kazni od šestih mesecev do petnajet let ječe.

Hude kazni za komuniste v Bolgariji

Sofija, 2. sept. s. Bolgarska zbornica bo na prihodnji izredni seji jutri sprejela in odobrila poseben zakon, ki določa izredno stroge kazni za komuniste, ki vznemirjajo življenje v državi.

Otroški prazniki v deželi vzhajajočega sonca

Japonski otrok praznuje, ko je star tri, pet, sedem let posebne slovesnosti ali praznike, ki se jih Japonci trdno drže.

V tretjem letu otroku prvič zvežejo lase. To pomeni konec prve otroške dobe. Danes, ko ne samo dečki ampak tudi deklice se v šolskih klopih nosijo kratke lase, je ta praznik izgubil svoj prvotni namen. Peto leto so prvotno praznovali samo dečki. Deček je tedaj postal mlad mož. Odločil je otroško obleko in dobil obleko, ki je bila narejena kakor za odrasle. Samurajev otrok je tedaj oblekel jopič odraslih in dva meča, kot jih nosi vsak japonski plemenitaš. Oče je nato predstavil svojega sina svojemu gospodu, ki je mlademu možu poklonil darilo. Nato je oče peljal svojega sina v sveetišče. Ko je plemenitaški stan samurajev izgubil veljavo, je tudi praznik izgubil svoj pomen.

S sedmim letom se izvrši praznik preobleke za deklice. Otroška obleka je nekakšen predpasnik, ki se zadaj zaveže s trakom. S sedmim letom pa dobi deklica obleko odraslih. S tem je postala deklica iz otroka deklica. Velika posledica tega je, da se odslej ne smejo dečki in deklice več skupaj igrati, ampak ločeno kakor odrasli. Tega se ponekod še danes strogo drže in večkrat se zgodi, da osem ali desetletni v šoli ne marajo skupaj sedeti z deklicami. Vsi prazniki tretjega, petega in sedmega leta se vrše vsako leto skupno na 15. novembra. Tega dne je mogoče videti cele procesije otrok, ki hite s starši v sveetišče bogov, da se zahvalijo za pre-jete dobrote. Starši so ponosni na to, v kakšni obleki se bo pokazal njihov nadebudni sinček ali hčerka na ta dan pred ljudmi. Često žrtvujejo

mного denarja, samo da svojega otroka čim lepše oblečejo. Prav za prav je ta praznik neke vrste razstava otrok, njihovih oblek in igrač. Trgovine že mesec dni prej razstavijo na ogled kar premorejo lepega za ta otroški praznik.

Pri triletnem prazniku je bila včasih tudi navada, da so tedaj dali otroku prvič pokusiti meso ali ribo. V šintoističnih evetiščih je bila navada, da je tedaj bonec (duhovnik) peljal otroka v no-transtost evetišča in molil nad njim, potem se je dotaknil otroka s papirnatim trakom, ki ga rabijo pri daritvi. S tem naj bi bil otrok obvarovan vsakega slabega vpliva zlobnih duhov. Pred templjem prodajajo na ta praznik prodajalci vsemogoče sladkarije, katere starši otrokom kupujejo v veliki množini, da ne bi otrok tudi pozneje trpel pomanjkanja. Sladkarije delijo tudi sorodnikom in znan-cem, da pokažejo, da ima tudi otrok dobro srce in da rad deli z drugimi, kar ima. Ta dan je tudi doma praznik, h kateremu so povabljeni sorodniki in znanci.

Številke 3, 5 in 7 so po mnenju Japoncev tudi drugače srečne in jih kaj radi devajo na orodje, posode in darove. Posebno številka 5 se jim zdi skrivnostna in srečnosna. V nasprotju z evrop-skim praznovanjem je Japoncem štev. 13 srečna številka. S to številko je zvezan tudi poseben praz-nik, ki ima pomen posebno za japonska dekleta. S tem letom je deklica godna za možitev in jo uve-dejo v družbo. Zanimivo je, da je bil samurajski deček že z 11 letom proglašen za odraslega in je smel že na vojne pohode.

V rožah je zdravje

Starejša zdravniška generacija je zdravila skoraj vse bolezni izključno z rastlinskimi dro-gami in izvlečki ter pripravila iz zdravilnih zeli. Šele velika poraba zdravil in napredek kemije sta bili vzrok, da so pred in med svetovno vojno predpisovali zdravniki le sintetična zdravila, zato je povojna zdravniška generacija, ki je stre-mela za tem, da bolnika čimprej reši bolezni, predpisovala vedno večje količine sintetičnih zdravil. Ta zdravila so bila le kemično slična oni zdravilni snovi, ki jo vsebujejo rastline, ni bila pa podana v onih množinah, spojinah, in raz-merju kot se nahajajo v zdravilnih zelih. Zato so bolniki sicer ozdraveli, a le prečesto so si pri tem nakopali različne živčne, ledene in čreves-ne bolezni. V zadnjem desetletju pa so se zdrav-niki, posebno mlajši, spet povrnil k naravi in pričeli zdraviti z rastlinskimi zeli. Tako n. pr. pri toliko slavljenih raznih železnih preparatih in železnatih vinih ne zaznavamo skoraj nikakega učinka, ker železo ni podano v takih spojinah, da bi ga naše telo lahko absorbiralo. Nasprotno pa je železo v različnih rastlinah (špinaci itd.) tako pripravljeno, da ga telo brez večjih težav sprejme. Jasno je, da je zdravljenje z zdravilnimi zeli, preparati in izvlečki nekoliko počasnejše, a bolj gotovo in brez zlih posledic.

Zdravilne rastline delimo po sestavinah med glukosidne, alkaloidne, med one, ki vsebujejo eterična olja, masna olja, saponine, grenke snovi, sluznate snovi, inulin, kremečevino in salicilno kislino, česlovino in rudninske soli.

Glukosidi vplivajo dražljivo na kožo, povzro-čajo mehurje, opekline in čire. V manjših mno-žinah pospešujejo tek in izločanje, v večjih pa tudi smrt. Med alkaloidne prištevamo tudi stih-ridni, nikotin in kokain, ki so najhujši strupi. Ka-kolo vplivajo, ni še povsem jasno. Delujejo na živ-čevje, mišičevje in na stanice. Močno dišeče rast-line, ki vsebujejo hlapna ali eterična olja pa zdravijo razne živčne bolezni, lajšajo bolečine pri krčih, pospešujejo prebavo, odstranjajo vetrove itd. Od rastlin z masnimi olji pa dobimo raz-lična mazila, ki učinkujejo pri kožnih boleznih zunanje, kot odvajalna in blažilna sredstva no-tranje. Rastline s snovmi, ki se penijo kot mlo — saponini — pa rabimo kot odvajalna in či-stilna sredstva, tope kamne in čistijo kri. Grenke snovi pa najdemo pri onih zelih, ki dražijo čre-vesne žleze, slinavke in žolč. Sluznate snovi so v vodi netopljive in so sploške, rabimo jih pri vnetju prebavil, dihal in požiralnika. Saponini sorodna snov je inulin, ki ga uporabljamo pri slabi krvi, zasliženosti itd. Česlovine po svojem sestavu krčijo stanice, zato se najbolj obnesejo pri notranjih krvavitvah. Tudi salicilna kislina učinkuje pri vnetju sluznice, katarju izločil, mr-zlici itd. Rudninske snovi, ki so neobhodno po-trebne za zdrav človeški organizem, pa pospeš-ujejo presnavljanje, izločanje sluzi in seča itd.

Nabiranje in sušenje
zdravilnih zeli je pri nas še malo znano, čeprav so prav naši kraji silno bogati na njih. Nabiramo le popolnoma zdrave, brezhibne in še mlade rože, ki so v polni moči in vsebujejo zato tudi največ snovi, ki so za zdravljenje neobhodno potrebne. Pri nabiranju ne delajmo škode in natrgajmo le toliko, kolikor jih potrebujemo za sebe, oziroma

jih mislimo posušiti. Nabiranje izvršimo pri le-pem, sončnem vremenu, ko so rastline popolnoma suhe. Doma rože očistimo, liste in stebila po po-trebi razrežemo, korenine operemo, če je treba tudi olupimo, razrežemo in posušimo. Sušimo na dva načina: umetno in naravno. Naravno jih sušimo na soncu ali v senci in na prepihu (po-sebno cvetje) ali pa umetno na topli peči, pro-storu. Več o tem pa boš našel v knjigi »Zdra-vilne rastline« od prof. Mihelčiča, ki jo je zalo-žila »Ljudska knjigarna«.

Zdravljenje z zeli

Kot vsako zdravljenje tako tudi to zahteva pravilno pripravo zdravil, ako je potreba tudi dieto, da je tako telo bolj dovzeto za zdravilne snovi. Razlikujemo čaje, soke, praške, tinkture, vinske ali spiriritne izvlečke, maže, olja, obkladke, klistirje in kopeli. Nekatero rastline lahko kuha-mo, druge pa zopet ne. Nikdar pa ne smemo pre-travati z zdravljenjem z zeli, prejenjati moramo pa takoj, ako se pojavijo izpuščaji ali kak drugi znaki. Čestokrat so ti znaki in izpuščaji le uč-nik zdravljenih rož, a bolje je, da se pri takem zdravljenju posvetujemo z zdravnikom.

Važno je, da točno vemo, koliko potrebujemo te ali one zeli za skodelico čaja. Navadna mera je 8—10 g na četrt litra vode, vendarle moramo upoštevati pri teh količinah tudi moč in starost bolne osebe. Liste ali celo zel kuhamo vsaj 3 do 5 minut, cvetje poparimo ali le malo povremo, korenine pa moramo kuhati vsaj četrt ure. Zdra-viti se moramo vztrajno in sistematično, le tako bomo zopet zadobili ljubo zdravje.

Slovenska kolesarska zveza, Ljubljana. Ob-veščamo vse kolesarske klube in sekcije, da bo plenarna seja dne 2. septembra ob 19 v prostorih kavarn Vospersnik, Stari trg št. 34. Pozivamo vse odbornike in predsednike odnosno zastopnike, da se te seje gotovo in točno udeležijo. Dnevni red: Predložitev podatkov nadrejenim oblastem. Ker so oblasti že večkrat urgirale predložitev zahtevanih podatkov, opozarjamo vse prizadete, da se v last-nem interesu in v izogib posledicam brezpogojno udeležijo te plenarne seje. — Tajnik.

Novo kopališče v Kozelji

Gradnja novega kopališča v Kozelji lepo na-preduje. Sicer so razmere časa ovirale delo, tako da se letos še ne bomo mogli kopati v prijaznem kopališču, pač pa sigurno drugo leto. Izkop zem-lje obeh bazenov, malega in velikega, je že davno končan, gradnja stranskih betonskih sten je že tudi domača končana in se že tudi tako vidi ob-seg kopališča sploh. Sedaj betonirajo dno veli-kega bazena. Postopek je prav zanimiv. V težki masni ilovici, kakršna so tla v tej okolici, je ne-kaj vodnih izvirkov, ki bi utegnili škodovati ogromni betonski plošči, ki bo dno velikega ba-zena. Te vodne izvirkove je bilo treba nekako ukrotiti. Zato so nasuli na izkopano dno velike množine debelega kamenitega gruča, da bodo tako tla prepuščala vodo. Vzdržali celo ploške so pa še položili v ta gruča ločene drenažne cevi ter tako omogočili vodi prost odtok v smeri vod-nega padca. Na tako pripravljena tla šele začnejo

Lepo, zanimivo knjigo
popolnoma zastoni
vam ne moremo dati

— dobili pa jo boste skoraj zastoni v naši novi zbirki „SLOVENČEVA KNJIŽNICA“, ki začne izhajati 1. oktobra. — Vsaka knjiga iz te zbirke bo obsegala okrog 200 strani in bo veljala

samo 5 lir

Tako poceni knjig še ni bilo pri nas. — Naše geslo je: Omo-gočiti Vam nakup dobre, lepe in poceni knjige.

Vsakih 14 dni nova knjiga. — Prva zbirka obsega 24 knjig. Kdor naroči celo ali vsaj polovico zbirke (12 knjig), bo dobil vsako knjigo brez poštnine dostavljeno na dom.
Za Vas poceni knjiga.

1. oktobra izide:

Janez Jalen: TROP BREZ ZVONCEV

Povest z naših planin. Lovske in pastirske zgode in nezgode. Gamsi. Lepote gorskega sveta. Planšarice. Ljubezen. Roman-tika. Velikostvo. naših gor; skratka — knjiga, ki Vam bo v vsem ustregla. — V knjigi bodo lepe planinske slike.

5 lir

15. oktobra izide:

Silvio Pellico: MOJE JEČE

Prevedel dr. A. Budal.

Pellico (1789—1854) je znamenit italijanski pesnik in pisatelj ki so ga avstrijske oblasti leta 1820 kot karbonarja zapirale za 10 let. Moje ječe (Milan, Benetke, Ljubljanski grad, Spielberg v Pragi i. t. d.) so avtorjevi spomini na teh deset bridkih let jetništva. Knjiga, napisana brez vsake mrznje ali političnih tendenc, je izpoved plemenitega človeka in umetnika, polnega vere in optimizma v življenje in razkrivanje najraznovrstnejših doživljanj med jetniškimi zidovi. Presenetljivo branje. — V knjigi bodo tudi slike.

5 lir

1. novembra izide:

Haggard: DEKLE Z BISERI

Znamenita povest, ki je pri nas že zdavnaj razprodana, pa še vedno poprašujejo po njej. Najlepše delo slavnega Haggarda. Krasni in pretresljivi opisi razdejavanja Jeruzalema. Življenje prvih kristjanov. Do skrajnosti napeta zgodba, da boste trepetali ob njej. V ospredju romana pa je velika ljubezen Marka in Mirijane, deklice z biseri. Zločinske spletke. Davna minulost bo kot živa vstala pred Vami.

5 lir

Knjige lahko naročite že sedaj z dopisnico pri upravi Slovence ali pri zastopnikih Slovence, Slovenskega doma, Domoljuba in Bogoljuba. Vsaka in lepo izdana knjiga samo 5 lir!

Najboljše pa je, da se naročite na vso zbirko, ki obsega 24 knjig, naenkrat, s tem olajšate nam delo, sami boste pa dobili zato knjige dostavljene na dom. Poslužite se za to navadne dopisnice. Naročniki naših listov pa lahko naročijo zbirko kar na zadnji strani položnice. Vsa zbirka (24 lepih knjig) stane samo 120 lir.

„SLOVENČEVA KNJIŽNICA“
LJUBLJANA, Kopitarjeva 6

vlivati cementno mešanico, ki je pravo dno no-vega bazena. Vodni izvirk ter sploh talna voda bo tako imela prost odtok pod betonskim dnom velikega bazena. Torej ne bo nevarnosti, da vod-na sila pod dnom dvigne tla ali kakor koli po-škoduje. Ni se bati torej niti razpok!

Pri gradnji so zaposleni sami domači delavci,

ki v soncu neumorno vihtijo lopate, veseli dela in poštenega zaslužka. Če bo vreme še delj časa ugodno, bo gradnja lepo napredovala do pozne jeseni, ter bo spomladi mogoče otvoriti kopališče prav kmalu. Ljubljana bo pa zopet pridobila na velikem modernem kopališču v Kozelji, kot na novi potrebni higienski napravi.

nik—

G. L. Bonelli:

Črni križar

Zgodovinski roman

»Pojdij nemudoma iskat dolgo in močno lestvo in jo daj po-staviti k oni strani obzidja. Vsa pozornost Saracenov je obrnjena na nasprotno stran in upam, da se nam bo z božjo pomočjo po-srečilo pognati v beg ono malo število nevernikov, ki čuvajo obzidje na tej strani.«

Andrej je pogledal proti mestu, katerega mu je pokazal Črni križar in zadovoljno priklimal. Nato je z nekaj tovariši odšel proti taborišču.

Kmalu se je vrnil z dolgo lestvo in jo odnesel k obzidju, pristonil jo je, ne meneč se za ploho puščice, ki je z obzidja deževala nanj.

Črni križar se je tedaj okrenil k svojim vojščakom, ki so nestrno čakali povelja za napad.

»Polovica izmed vas naj ostane tukaj in naj s puščicami drži v potrebni razdalji Saracene. Ostali pa pridite z menoj. Bog hoče!«

Izdril je meč in se začel počasi vzpenjati po lestvi, ne meneč se za puščice, ki so frčale okrog njega. Andrej in ostali vojščaki so sledili njegovemu zgledu. Medtem je število Saracenov začelo naraščati, toda lokostrelci jim niso pustili, da bi se približali mestu, kjer so se križarji vzpenjali na obzidje.

Saraceni, ki jih je drzen napad križarjev presenetil, so se kmalu zavedeli in nemudoma poslali iskat okrepiteve. In res so začeli od vseh strani prihajati Arabci tovarišem na pomoč.

Križarji nikakor niso smeli izgubljati časa. Črni križar, ki je medtem že došel do vrha, je dal povelje, naj mu sledijo tudi tisti, ki so dosedaj obsipavali sovražnika s puščicami.

Kmalu za njim se je povzpelo še kakih pet ali šest vojščakov na obzidje in vitez jih je razvrstil tako, da so čuvali lestev, da so ostali vojščaki mogli nemoteno povzpeti se na vrh.

»Olajšati moramo svojim tovarišem, da bodo čimprej mogli za nami,« je razlagal in medtem odbijal s svojim težkim mečem napade sovražnikov, ki so se na vse načine trudili, da bi jih znova vrgli raz obzidje. »Ko bodo vsi na vrhu, se bomo iznebili teh nepridipravov in planili proti vratom sv. Štefana, kjer naš naj-hujše pritiskajo in jim bomo skušali olajšati njihovo delo. Po-trudili se bomo, da spravimo z obzidja nad vrati vsaj nekaj ne-vernikov, ki jih tam kar mrgoli.«

»Čudovito!« je vzklil Andrej in z enim samim zamahom odsekal glavo Arabcu, ki je s sulico hotel pognati Črne kri-žarja z obzidja. »Kako bodo presenečeni razbojniki, ko jih bomo nenadoma napadli z boka!«

Medtem so se križarji hitro vzpenjali na obzidje in kmalu so vsi bili zbrani okrog svojega poveljnika. Tisti, ki je zadnji pri-spel na vrh, je prevrnil lestev v spodaj ležeči jarek.

»Nazaj ne moremo in ne smemo več!« je vzklil Andrej. »Naprej, za zmago križar!«

Enodušen vzklil vseh ostalih je pozdravil njegovo dejanje in njegove besede. Nato so pogumni vojščaki navallili na sovražnika, ki se je zaradi besnega napada počasi, a nevzdržno umikal.

Saracenom je poveljeval prjaški Arabec, čigar dragocena oprema je izdajala, da je bil imenitnega rodu. Črni križar se je zaman trudil, da bi se mu približal. Neprestano se mu je izmikal. Končno se je umaknil za vrsto sulčarjev in od tam vzpodbujal svoje k boju.

»Tristo kosmatih!« je vzklil Andrej, obrnivši se k Andreju, »če se mi posreči, da se mu približam, mu bom z največjim veseljem preluknjaj ono lepo opremo, s katero se tako ponaša.«

»Zdi se mi, da boste morali še dolgo čakati na to priliko,« mu je odvrnil Andrej, »samo eno sredstvo je, da ga moremo do-seči. Poglejte!«

Pograbil je svojo težko sekir in jo z vso silo zagnal proti Arabcu in ga zadel naravnost v čelo.

Saracen ni niti zakričal. Široko je razprl oči, kakor da bi bil presenečen, nato je razprostrl roke in izginil za hrbiti sulčarjev, kjer je mislil, da bo dovolj varen pred sovražniko-vimi meči.

Poveljnikova smrt je do skrajnosti zbegala Saracene. Ko so križarji znova navallili nanje, so odvrgli orožje in se spustili v divji beg.

»Nima pomena, da jih zasledujemo!« je vzklil Andrej. »Odhitimo k vratom sv. Štefana!«

Uvrstili so se v obliki klina in zdrveli v smeri, katero jim je označil poveljnik. Kmalu so se znašli v sredi najhujšega bojnega meteža. Nekaterim Gotfridovim križarjem se je posrečilo, da so se povzpeli na obzidje, toda Saraceni so navallili s tako silo nanje, da jim njihovi tovariši niso mogli slediti. Odrezani so bili od svojih tovarišev in zaradi velikega števila nasprotnikov so bili na tem, da podležejo.

»Sveti Jurij! Sveti Jurij!« je zaklical Črni vitez in navallil na muslimane z boka.

»Črni križar!« je vzklil eden izmed zajetih vojščakov.

»Rešeni smo!«

Pogumna četa rešiteljev se je s silo zarila med sovražnike, jih razdelila na dvojce, jih vrgla polovico raz obzidje, drugo po-lovico pa potisnila proti mestu in tako dala možnost drugim kri-žarjem, da so se mogli povzpeti na obzidje.